

La practica artistica a l'escola

Somari

Introduccion

Prològue

Partida 1 :los fondaments sientifics de las arts visuales.

- 1) los programas
- 2) Pichòt torn d'orizont de la plaça de l'educacion artistica dins lo mond
 - a) lo Canadà
 - b) L'Australia

Partida 2 :las arts visualas concretament en classa : de l'obertura de sé cap a l'obertura suls autres, sul mond

- 1) L'enfant e son desenvolapament/ lo procediment del regent
- 2) Realizacions en classa
 - a) Intervencions d'una artista pintre en classa :
→Trabalh a l'entorn del retrach
→trabalh a l'entorn del quasèrn de viatge
 - b) Trabalh en associacion amb « Action contre la faim »→ »Un dessin contre la faim »

Partida 3 :« l' educacion artistica » en question

- 1) Cossí la metre en plaça en classa ?
- 2) l'interdisciplinaritat e lo contacte amb la cultura

Conclusion : la question de « l 'art terapia »

Annèxa

- Las arts visualas en quelques punts
- Fichas menairas
- La representacion del còs en cicle 3
- Mind mapping

Prologue

Aqueste projecte es una soscadissa a l'entorn de la foncion, del ròtle de las arts visualas a l'escola e a la dubertura cap a las culturas, a las lengas, a las particularitats dels autres païses. Es tanben un questionament cap a possibilitat balhada per las arts de se dubrir als autres e d'aver un agach sus sé qu'evoluís.

Per aquò, ai previst de trabalhar amb la classa de CM sus mantun artistas a la provenençia diferente e doncas a la cultura diferente

Otra lo fach de descobrir/trabalhar de tecnicas e movimients artistics variats, la tòca es de se dubrir a çò que nos entorna, a sé e a despassar lo simple jutjament : « m'agrada, m'agrada pas, es polit, es pas polit », de gausar se confrontar als autres.

Introduccion

L'activitat plastica es pas sonque una activitat manuala nimai una pausa a finalitat decorativa. Es una activitat pendent la qual, l'enfant es en accion e deu aprene.

Per aquò far, cal pensar a d'activitats que van permetre als mainatges de soscarr per el meteis.

Parlar d'art e d'escola, es se pausar de questions :

* d'organizacion, de terminologia : educación artistica, ensenhamant artistica...

*De domènis concernits : art, història de l'art...

*D'objectius : desenvolupar un esperit crític, una creativitat...

Partida 1 : los fondaments científics de las arts visualas.

L'ensenhament dels Bèls-Arts trapa sa debuta a la Edat-Mejana, quand los Mèstres-Pintors transmetèron lors sabers a lors aprenents. Al sègle 17, l'Academia reiala de pintura e d'escultura vei lo jorn. En 1762, Jean-Jacques Rousseau amb Emile ou de l'Éducation, exprimís l'importància del dessenh dins l'educacion e dins lo desenvolopament de l'enfant. La tresena Republica vegèt l'instauracion dins los programas de l'ensenhament del dessenh dins las escòlas primàrias e segondàries. La tòca essent de formar los industrials, lo travalh consistissió de copiar un model amb exactitud. A la debuta del sègle 20, l'agach concernissent l'ensenhament del dessenh cambia, es pas pus question de lo tractar per far una profession : « L'ensenhament del dessenh dèu pas pus èstre dirigit cap a una profession especial. L'educator, lo regent a per tòca de desenvolpar:

- la sensibilitat de l'enfant per qu'aprenga a aimar çò qu'es polit.
- La personalitat de l'enfant per qu'aprenga e veire e a pensar per el-meteis.

Perque pretendèm trabalhar a faire d'òmes cultivats e non pas sonque a preparar quelques artistas possibles, aquesta sola sinceritat pòt balhar a l'exercici del dessenh tota sa valor pedagogica, lo faire servir a desenvolpar los senses, l'intelligéncia, lo sentimentⁱ ». Las annadas 70 amb l'emergéncia de l'Educacion novèla son las d'una soscadissa a prepaus de la plaça de l'educacion artistica. L'art deven un factor de desenvolopament de la persona. Amb la Lei Haby de 1975, l'educacion artistic deven una necessitat :"l'éducation artistique e culturala visa a formar en cò dels enfants e dels joves la capacitat a pausar un agach personal sul mond, noirit de las valors de la « patria culturala comuna » e dubèrt a l'innovation.ⁱⁱ"

1) los programas

Los objectius de l'educacion artistica e culturala a l'escola L'educacion artistica e culturala a tota sa plaça dins lo projècte éducatiu.

→ Visa d'en primièr a la formacion de l'esperit, la descobèrta e la creativitat. « Las activitats plasticas sollicitan l'imaginacion de l'enfant, enriquisson sas coneissenças e sas capacitats d'expression.»

→ L'apprendissatge de tecnicas o de procediments, la descobèrta d'òbras e d'artistas son cèrtas indispensables, mas l'objectiu primièr d'aqueste ensenhamant demòra l'invention e l'expression personala.

→ Doncas, impòrta, dins aqueste domèni d'apprendissatge de prepausar, tanben un contèxte e de situacions favorables a la recerca de responsas.

→ S'agís de balhar a l'enfant los mejans de desenvolopar son poder d'expression.

→ Las activitats plasticas mantenen mantun ligams amb los autres domènis d'apprendissatge.

Lo caractèri interdisciplinari e lo procedimen d'exploracion indusit per la practica artistica servisson las autres disciplinas.

Cicle 1 :

*Percebre, imaginar, sentir, crear
Competéncias visadas:

-adaptar son geste a las constreñidas materialas (aisinas, supòrts, materials).
-Utilizar lo dessenh coma mejan d'expression e de representacion ;
-Realizar una composicion en plan o en volume segon una voluntat exprimit.

-Observar e descriure d'òras del patrimòni, far de colleccions.

-Escotar un extrach musical o una produccion, puèi s'exprimir e dialogar amb los autres per balhar sas impressions.

Cicle 2:

*Practices artisticas e istòria de las arts
Competéncias visadas:

-s'exprimir pel cant, la dança, lo dessenh, la pintura, lo modelatge.
-Reconeisser e tombant lo cas, descriure d'òbras visualas o musicalas ja estudiadas.

-Distinguir las grandes categorias de la creacion artistica (musica, dança, teatre, cinema, dessenh, pintura, escultura).

-Balhar una definicion fòrça simpla dels diferents mestiers artistics (per exemple compositor, realitzator, comedian, musician, dançaire).

Cycle 3:

* Practices artisticas e istòria de las arts
Competéncias visadas:

-practicar lo dessenh dins diferentas situacions en se servissem de mantuna tecnicas, materials, supòrts e aisinias.

-Reconeisser, descriure e comentar d'òbras visualas o musicalas ja estudiadas : las saure les situar dins lo temps et dins l'espaci.

-Identificar lo domèni de la creacion dont relèvan (pintura, arquitectura, etc.) e lo cas tombant, las techniques e matèrias utilizadas pel creator.

-Utilizar coma lo vocabulari que permet de descriure una òra d'art

ENSENHAMENT ARTISTIC en cicle 3 d'aprèp los novèls programes

*Experimentar, produsir, crear

-Causir, organizar e mobilizar de gèsts, d'aisinas e de materialc en fonction dels efèches que produsisson.

-Representar oe monde ambient o balhar forma a son imaginari en explorant mantun domènis (dessenh, pegatge, modelatge, escultura, fotografia, video...).

-Recercar una expression personala en s'alunhant dels estereotips.

-Integrar l'usatge de las aisinas informaticas de trabalh de l'imatge e de recèrca d'informacion, al servici de la practica plastica.

Domènis del sòcle : 1, 2, 4, 5

*Metre en òbra un projècte artistic

-Identificar las principals aisinas e competéncias necessàrias a la realizacion d'un projècte artistic.

-Se reperar dins las etapas de la realizacion d'una produccion plastica individuala o collectiva, anticipar las dificultats eventualas.

-Identificar e assumir sa part de responsabilitat dans un procediment cooperatiu de creacion.

-Adaptar son projècte en fonction de las contrenchases de realizacion e de la presa en compte del espectator.

Domènis del sòcle : 2, 3, 5

*S'exprimir, analisar sa practica, la de sos egals, establir una relacion amb la dels artistas, se dubrir a l'alteritat.

-Descriure e interrogar amb l'ajuda d'un vocabulari especific sas produccions plasticas, la de sos egals e de las òbras d'art estudiadas en classa.

-Justificar de causidas per rendre compte del caminament que condusís de l'intencion a la realizacion.

-Formular una expression just de sas emocions, en prenent supòrt sus sas pròprias realizations plasticas, la dels autres mainatges e delas òbras d'art.

Domènis del sòcle : 1, 3

*Se reperar dins los domènis ligats als arts plàstics, èsser sensible a las questions de l'art

-Reperar, per los despassar, d'unes a priòri e estereotips culturals e artistics.

-Identifcar qualques caracteristicas qu'inscrivon una òbra d'art dins una aire geografica o culturala e dins un temps istoric, contemporanèu, pròche o luènh.

-Descriure d'òbras d'art e ne prepausar una compreneson personala argumentada.

Domènis del sòcle : 1, 3, 5

2) Pichòt torn d'orizont de la plaça de l'educacion artistica dins lo mond

Per educacion artistica, ausissèm « l'ensemble d'activitats que visan a transmetre un eretatge cultural als joves e a lor permetre de comprene e de crear lor lengatge artistic personalⁱⁱⁱ. » Aital, lo contenut d'aqueste domèni, es ligat a son païs, mas tornam trapar d'elements comuns coma lo dessenh, la pintura, la musica...

Los tèxtes oficials balhan una plaça bèla a la creativitat de l'enfant. Mas per d'unes païses es l'importància de l'art coma factor de construccion de se qu'es la mai importanta.

A d'escalas differentas, las arts son dins quasi totas las politicas educativas del mond, es reconegut coma un factor d'educacion de l'enfant. De segur, inscrit dins un document oficial significa pas aplicacion e/o aplicacion appropriada dins las classas.

a) Lo Canadà

Dins aqueste país l'educacion artistica es fòrça presenta e a coneugut long de l'istòria una evolucion bèla.

Al sègle 19, las escòlas del Naut e Bas-Canada vegèron de vertadièrs programs d'educacion artistica se crear. Saupre dessenhar èra tan essencial que saupre legir e escriure. Per aquò far, las escòlas utilizèron los « Dominion Drawing Books »

Actualament, dins los programas, l'educacion artistica es descompausada en mantun objectiu^{iv} :

- lo desenvolopament intelectual, social, affectiu, fisic e estetic del mainatge.
- L'alargament del contèxte del mainatge per qu'aqueste contèxte englòba una comunautat mai granda e largament diversifiada.
- Lo ligam entre l'apprentissatge artistic e los autres tipes d'apprendissage, e l'acquisition de competéncias transferibles.
- Lo sostenh per la capitada del mainatge en tèrmes d'apprentissatge.

- L'encoratjament de la creativitat, de l'imaginacion, de la pensada independenta, dels multiples biaises d'aprene e et de l'analisi critica.
- La creacion de ligams amb las tradicions, l'istòria, la societat e la diversitat culturala.
- La competéncia dins lo domèni dels procediments creatius e la capacitat de comunicar pel biais de las arts.
- Lo desenvolopament de l'identitat culturala dels mainatges.
- L'apreciacion de las contribucions de las arts e dels artistas.

b) L'Australia

Aquí, l'accent es metut sus de practicas a long tèrms e la qualitat de loras resultas. Per aquò far, de nombrós partenariats son més en plaça amb d'artistas de la comunautat.

Partida 2 : las arts visualas concretamente en classa : de l'obertura de sé cap a l'obertura suls autres, sul mond

Trabalhar las arts visualas entraïna, coma per quina matèria que siá de questions sul sens del verb « comprene ».

→ Vòl dire comprene çò que l'artista a volgut dire ?

→Comprene l'òbra ?

→Se comprene se meteis per l'òbra qu'agacham ?

1) L'enfant e son desenvolopament/ b) lo procediment del regent

→Lo ròtle important de l'educacion artistica dins lo desenvolopament de l'enfant, es que li balha de claus per accedir als sabers. Mas juga tanben un ròtle dins la capitada escolara : desenvolopa la reflexion e l'imaginacion, aital, l'ajuda a prene fisança en el.

→Cal partir del domèni artistic, faire emergir una question sul sens (expressionisme, abstraccion...). Mas tanben d'autras questions a prepaus de l'organizacion de l'òbra : lo ritme, la forma, lo contrast ...

L'organizacion de las arts visualas en sequéncia de mantuna sesilhas pòt permetre de faire variar los paramètres (coma la gestualitat). La sequéncia serà partejada entre experimentacions, verbalizacions e analisi de las resultas per permetre a l'enfant d'elaborar la sieuna composicion.

Prepausar un apòrt cultural : faire referencia a las òbras es capital. Mas cal plan explicar als enfants que s'agís pas de copiar l'òbra, mas de s'en inspirar.^v

2) Realizacions en classa

a) Intervencions d'una artista pintre

→Trabalh a l'entorn del retrach amb lo trabalh de Frida Kahlo en supòrt.

Dins la classa, avèm l'astre d'aver un parent artista pintre e professor. Amassa, decidiguèrem de preveire d'intervencions.

La primièra se debanèt lo 8/02/16, amb per tèma : lo retrach e coma supòrt : lo trabalh de Frida Kahlo.

Per començar, Elizabeth mostrèt als mainatges lo trabalh de Frida Kahlo e lor contèt sa vida. Los mainatges comprenguèron sulpic lo ligam entre los eveniments viscuts per l'artista e sas òbras. Una discutida comencèt.

La tòca d'aquesta intrevencion foguèt : far son retrach lo mai realista possible, d'un es demandèron s'èra possible de lo far « coma nos agradariá d'estre »...

Per èstre lo mai realista possible, Elizabeth expliquèt cossí dessenhar un retrach en tenent compte de proporcions e del descopatge del visatge en tèrc.

Los mainatges, capitèron plan de lo far, d'un es metèron lor visatge sul fuèlh per far de mesuras de lor visatge per anar mai luenh dins lo realisme.

Per un enfant, èra complicat d'ocupar lo fuèlh tot per son retrach mas al cap de mantun ensages, capitèt !

Lo retrach fach, Elizabeth lor balhèt una paleta de pintura compausada de blau, ròse escur, jaune, blanc et negre. A cadun de crear, trapar, la color la mai pròcha de sa carnacion e de sa color de pel.

Aprèp lo passatge de la color, caliá descopar dins de jornals portats e doncas causits pels mainatges, d'elements que lor correspondián. D'unes causiguèron los animals, de colors particularas...

Per aquesta primièra sesilha, los mainatges prenguèron fòrça plaser per se representar, malgrat qualques reticéncias a la debuta porque es pas aisit de se representar, de se coneisser.

→Explicacion per

Elizabeth, del biais de realizar un visatge en tenent compte de proporcions .

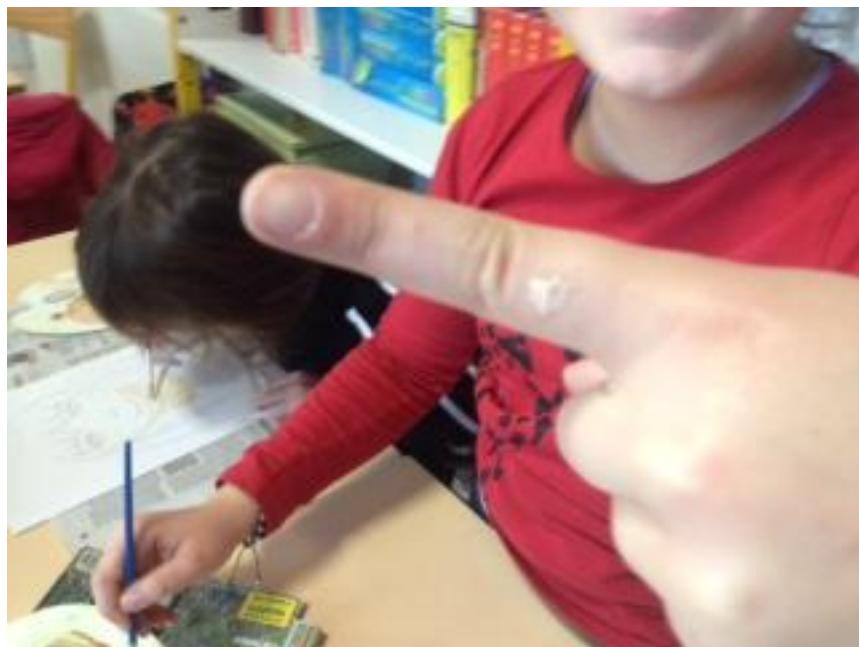
→Realizacion del retrach...

→ Amb qualques colors, trapar la que corresponderà lo melhor a la de sa pèl.

→Passatge a la realizacion !

→Trabalh individual (retrach personal), mas tanben collectiu (cadun pòt veire lo trabalh de l'autre).

→Trabalh acabat !

→Segonda intervencion amb Elizabeth, sul tèma « los quasèrns de viatge »

Per començar aquesta segonda intervencion, Elizabeth presentèt als mainatges « un quasèrn de viatge » intitulat O Brasil !

Per presentar aqueste libre Elizabeth lor pausèt mantuna questions :

*de que vesèm ?

*Quinas son las tecnicas e las aisinas utilizadas ?

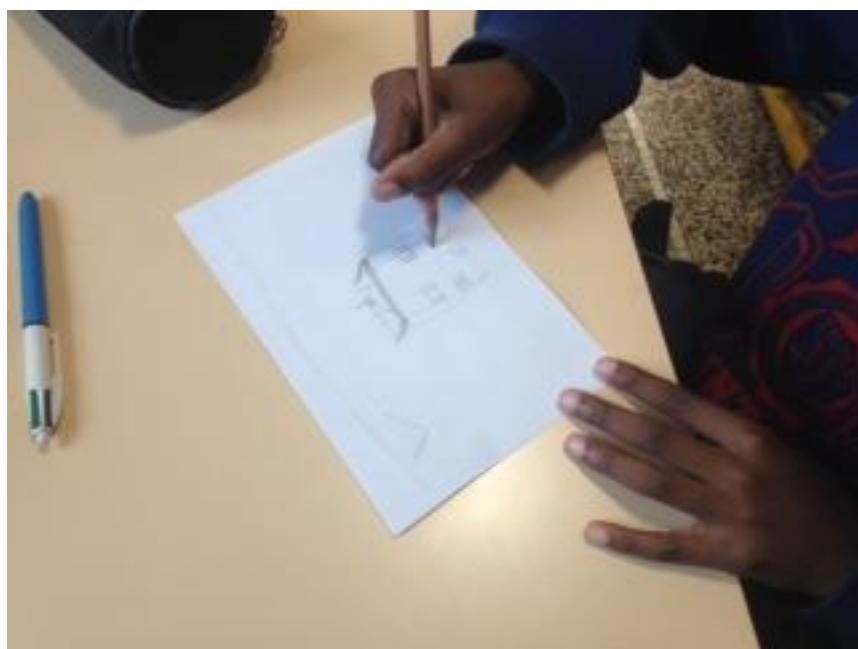
Per aqueste quasèrn, l'autor a utilizat de papièr jornal e a fach una mescla amb de fotos, de sabla, de dessenhs e de sagèls. Es de dire : tot çò que pòt faire pensar al viatge !

Per la realization pels mainatges, Elizabeth lor balhèt coma consigna de dessenhlar en negre e blanc tot çò que concernís la vila. A partir d'aquí, los mainatges pausèron mantuna questions : « podèm faire un vilatge ? », « podèm

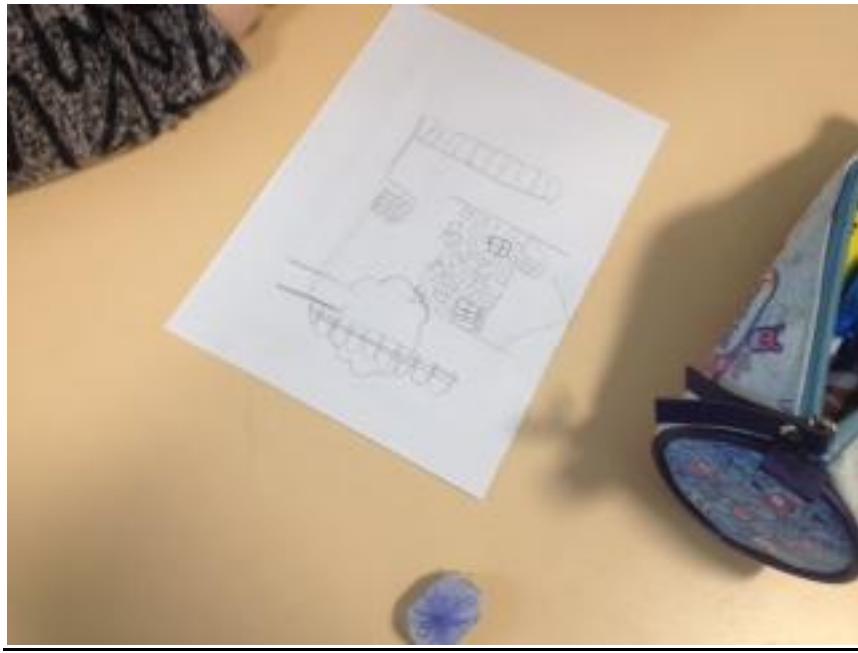
faire una plaja ? », « podèm imaginar ? Faire de monuments ? » Responsa d'Elizabeth : « podètz faire quina vila que siá, quitament se existís pas. »

→En observant la classa, me soi rendut compte, coma l'aviái ja vist, que se lançar dins una realization artistica amb una consigna mas amb una libertat d'accion es pas quicòm d'aisit.

Pasmens, un mainatge capitava pas "d'i anar" e diguèt : « i arribi pas, ai pas d'idèas, sabi pas ». Per l'ajudar, Elizabeth li diguèt « agacha per la fenèstra » e al cap de 15 minutats, capitèt de s emetre dins l'activitat.

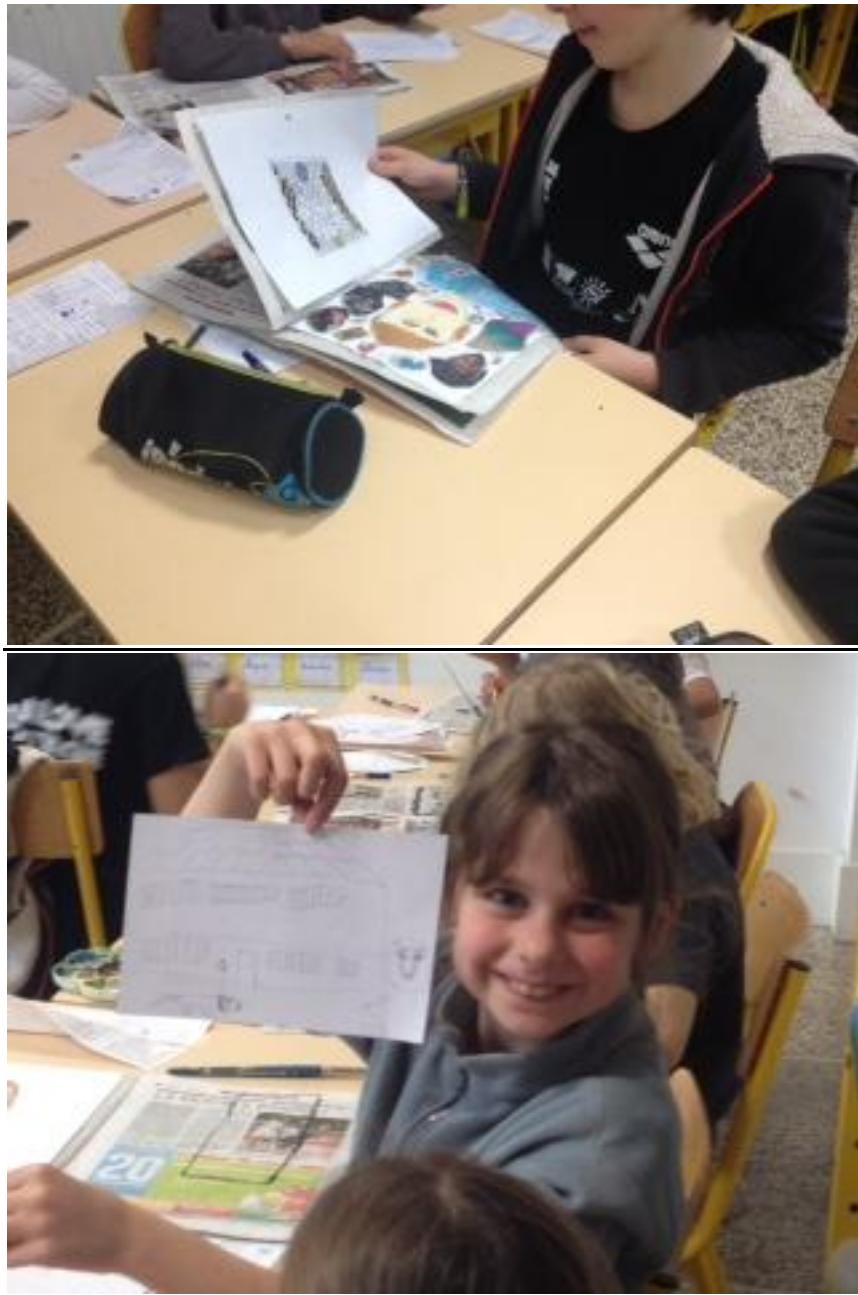

Dessenh al brohon

brolhan e dessenh sus pañier jornal

La jòia d'un dessenh acabat !

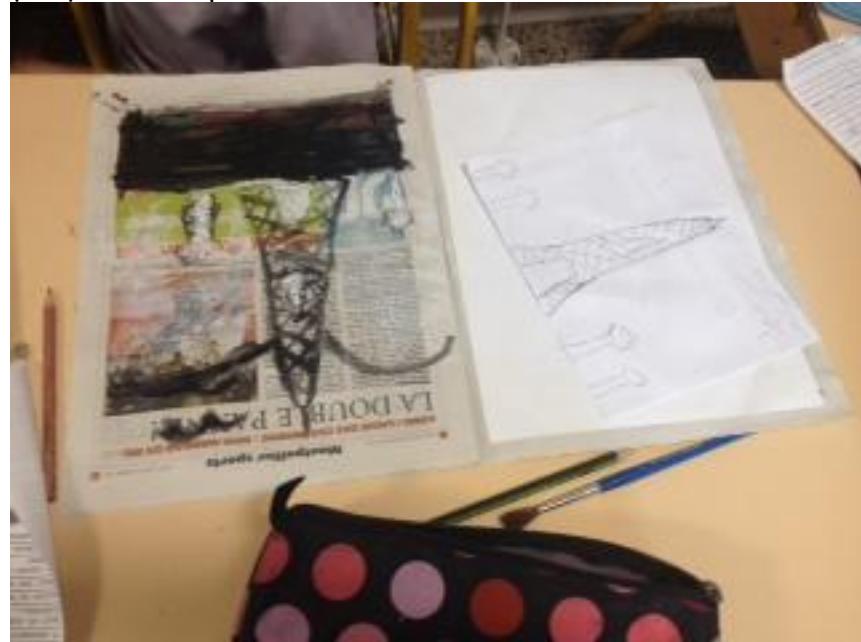
passatge a la pintura sus papièr jornal

qualques idées per crear sa vila

b) Trabalh en associacion amb « Action contre la faim »→ »Un dessin contre la faim »

Material mandat per l'associacion

Causiguèri de metre en plaça aqueste projècte dins la classe de CM perque dintra completament dins mon projècte de classe ^{vi} intitulat « Cooperacion e dubèrtura ». Es un projècte solidari que permet de sensibilitzar los enfants als problemas de fam dins d'unes païses, en l'ocurréncia per aqueste an : lo Burkina Faso. Per començar aquel trabalh, los enfants agachèron un filme presentant la vida de familhas dins aquel país. Pel perseguir, s'agissiá de realizar per totes un òbra de lora causida amb lo material fornít per l'associacion : telas, pintura e pincèls e de la vendre.

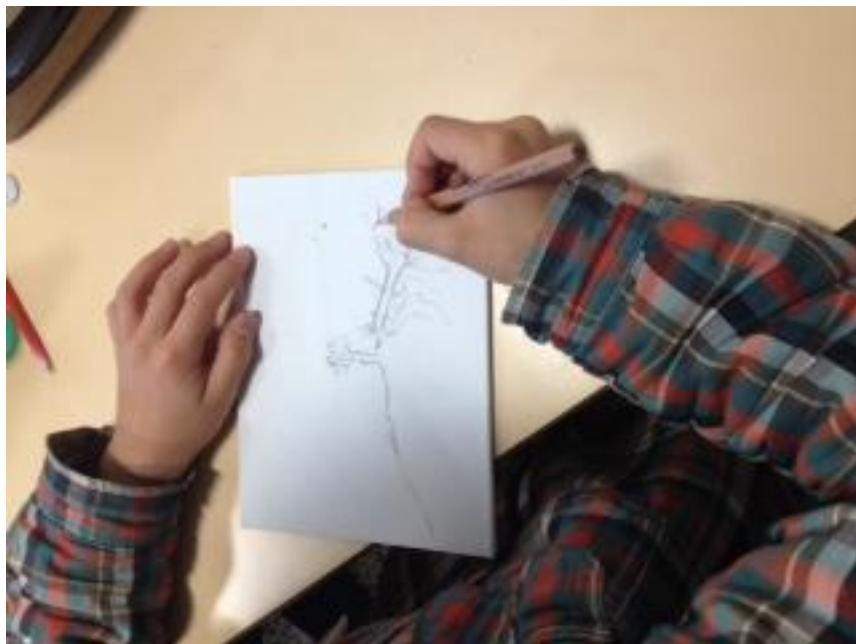
→Los mainatges s'implican a costat de l'associacion per lora creativitat !

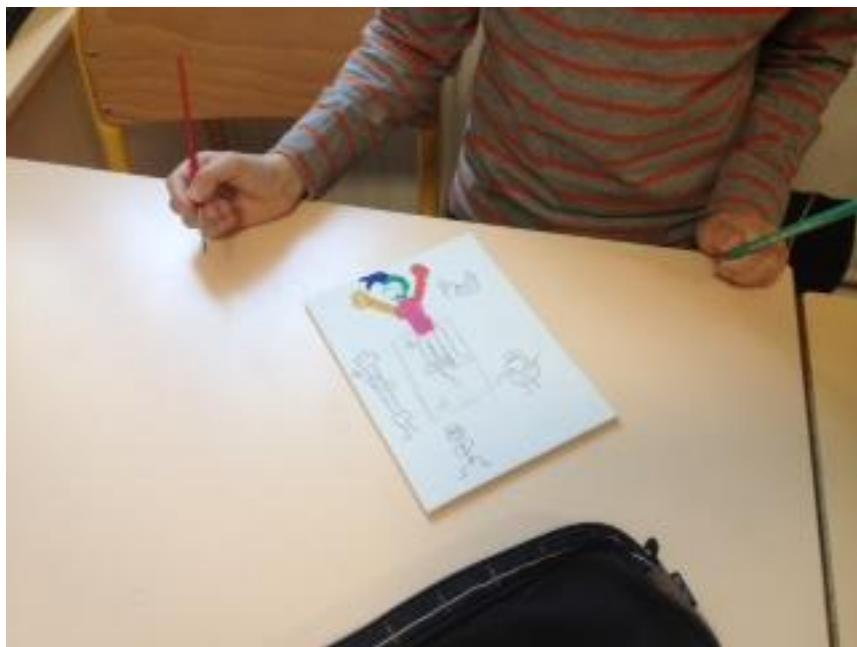
Aquesta cooperacion associacion-regents existís dempuèi 8 ans e a ja reculhit quasi 1 million d'euros.

Realizacion al

gredon gris sus la tela mandada per l'associacion.

Un mainatge causiguèt puslèu qu'un dessenh, d'escriure una poësia amb un drac
coma subjècte.

Trabalh acabat !

Un grup de travalh...

→ Aquestas fotos son d'illustracions de projectes més en plaça en classa. Pasmens, long de l'annada, faguèrem d'art visual lo diluns de tantòst sul crenèl 15oras 30/16oras 30. sus mantun tèmas. (fichas menairas)

Partida 3 : « l' educación artistica » en question

L'art es pas una matèria escolara. Sa mesa en contacte, favoriza la dubèrtura al mond e a se meteis. Aital, l'art apareix coma lo lengatge dels senses e l'aprendissatge de l'emocion.

1) Cossí la metre en plaça en classa ?

Las vertadièras fonccions de l'art son :

*de provocar l'imaginari

*despertar la sensibilitat

*estimular l'esperit critic

*desvolopar lo jutjament personal

→En conclusion, l'art dèu menar l'enfant a despassar lo simple jutjament «m'agrada, m'agrada pas, es polit, es pas polit».

L'educacion e l'art son complementaris perque l'art pòt trabalhar d'unes objectius pedagogics ligats a de competéncias visadas. De mai, permet a l'enfant de desenvolpar un novèl mode d'apreension del mond.

Metre l'enfant en contacte amb l'art provoca de questionaments, de sentits, d'apreciacions e permet d'aprendissatges per la pedagogia del detorn. [pedagogia que designa d'activitats pedagogicas que permeton d'aténher un objectiu en contornant los eventuais obstacles cognitius e en trabalhant sus las representacions. Per aquò, es tanben sonada « pedagogia del contornament ».]^{vii}

Cal permetre al mainatge de se bastir una cultura artistica rica, diversificada e equilibrada per :

- * la frequentacion de las òbras e del patrimòni;
- *Lo desenvolopament de la creativitat e de practicas artisticas.
- *La coneissença del patrimòni cultural e de la creacion contemporanèa.

2) l'interdisciplinaritat e lo contacate amb la cultura

L'éducacion artistica e lo sòcle comun de coneissenças :

Art et cultura se mesclan per mantun ensengements e son una de la claus de la capitada. La definicion e lo sens dels tèxtes que regisson l'educacion artistica son renforçats per la mesa en perspectiva amb lo sòcle.

Lo pilièr 5 (cultura umanista) concernís l'accion culturala, es aïsit de veire que los pilièrs 3 (cultura scientifica e tecnologic), 6 (competéncias socialas e civicas) e 7 (autonomia e iniciativa) son en relacion amb los ensengements artistics e questionan l'educacion artistica. En efièch, los ensengements artistics dins l'ensenhamant obligatori e las opciones (arts plastics, audiovisual, teatre...), los espacis culturals... ajudan per l'aquisicion d'aquestes pilièrs. Permeton d'enriquir las coneissenças dels mainatges dins l'encastre de la

cultura umanista. Per exemple quand s'agís d'aver de repèris geografics, istorics amb la coneissenças d'òbras literàrias, picturalas, musicalas...

→Permeton de comprene l'unitat e la complexitat del mond. Mas tanben, desenvolopan de competéncias coma : « legir e utilizar diferents lengatges, situar dins lo temps d'eveniments, aver un aproòchi particular de la realitat... Tot aquò ajuda al desenvolopament d'una cultura personala ;

→Dins la practica artistica, es important de metre lo mainatge en contacte amb la cultura, amb d'artistas pròches geograficament per li far veire la riqueza de son environment. Per aquò far, trabalham en classa sus d'òbras d'un artista regional : Toulouse Lautrec. La tòca aquí es pas de realizar quicòm mas d'aquesir un vocabulari, d'estre capable de descriure una òbra e d'anar mai luènh que « es polit, pas polit ».

Conclusion : la question de « l'art terapia »

→Per balhar una pichòta conclusion sus aqueste trabalh, diríai que la practica d'art visual en classa ajudèt de mainatges a s'implicar dins un projècte de grop que va al delà de la « simpla realization » d'un trabalh en classa. Pendent mantuna sesilhas, èra complicat per d'unes mainatges de se metre dins aquesta activitat. D'unes me diguèron : « sabi pas dessenhar, compreni pas a de que servís, sabi pas çò que cal far... » Per un mainatge, lo moment d'art visual èra viscut coma quicòm de vertadièrament pesuc, quitament lo moment d'illustracion d'una poesia o d'una traça escrita d'istòria. Per el, sabiá pas dessenhar, sas represenatacions de las causas volián pas res dire... Mas a la longa e un còp que comprenguèt que dessenhar es una representacion d'una causa e non pas una còpia conforma d'una realitat, se metèt amb plaser dins l'activitat.

→Lo trabalh a l'entorn de las colors, dels sentits permetèt a de mainatges de se dubrir, de se poder exprimir o de poder exprimir quicòm de dificil per eles.

→Sonque lo fach de capitar de prene un gredon per exprimir quicòm que volèm pas exprimir amb de mots es una capitada. Ai l'exemple d'un enfant, qu'es arrivat a l'escola un jorn amb una mina trista. Li demandèri çò qu'aviá mas me voliá pas respondre. A la fin de la jornada, me balhèt

un papièr amb dessenhar dessús un enfant que plorava mas sens me dire mai. Lo lendeman, li demandèri e me respondèt qu'èra l'anniversari de la mòrt de son papà. Ma reaccion foguèt de lo felicitar d'aver sauput metre de mots sus sa tristesa.

→ Tot parièr, trabalhèrem sus « los animals e los sentits » la tòca èra de dessenhar d'animals e d'inclure de sentits. Lo trabalh acabat, cadun son torn presentèt sa realization e demandèt als autres de trapar l'emocion presentada. Foguèt una longa discutida !

→ La practica de las arts visualas en classa, pòt doncas èstre dins quelques traches, associada a l'art terapia peque permet als mainatges d'exprimir de sentits, de causas que gausan pas faire amb de mots.

ⁱ Instruccions de l'ensenhamant segondari, 1909.

ⁱⁱ www.culturecommunication.gouv.fr/.../1/.../Eac%2050ans%20MCC.pdf

ⁱⁱⁱ Anne Bamford, « L'éducation artistique dans le monde », *Revue internationale d'éducation de Sèvres* [En ligne], 42 | septembre 2006, mis en ligne le 14 novembre 2011, consulté le 08 janvier 2016. URL : <http://ries.revues.org/1107>

^{iv}

http://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/226/Arts%20Education%20Report_March%202010_FR.pdf

^v Recapitulatiu « las arts visualas en classa : soscadissa a l'entorn de sa practica ».

^{vi} Annèxa projècte de classa

^{vii} <http://www.demos.fr/chaines-thematiques/formateur/Pages/post-2400.aspx>